

akar visszatérni az 1923 : XXXIX. t.-c.-et ellenkező törvényekhez, a kamatkérdést újra akarja szabályozni, annak megtörténtéig pedig fenntartja az 1923 : XXXIX. t.-c. szerint fennálló jogállapotot.

A törvény lehet jó vagy rossz, a gazdasági helyzetnek megfelelő, vagy azt figyelmen kívül hagyó, de addig, míg az hatályban van, alkalmazandó. Már pedig kimutattuk, hogy a jelenlegi helyzetben a 4960/1927. rendelet oly törvényen alapszik, melyet nem létezőnek tekinteni nem lehet s így annak, hogy a régi kamattörvényekhez visszatérjünk, jogi megokoltsága nincs. Hogy az intézkedés megfelel-e a gazdasági élet kívánalmainak ? a törvény alkalmazásakor azt kutatni nem lehet.

Az én véleményem az, hogy a kárkamat mérve megokolt, mert hiszen 5%-ért kölcsönt felvenni a mai világban igazán nem lehet, másrészt pedig javuló hiteléletünket romba dönti az, ha az adós abban a helyzetben van, hogy jó üzlet neki tartozását nem kiegyenlíteni. Ámde másnak sincs ellentétes véleménye. Ez azonban de lege ferenda-kérdés. De lege lata a kárkamat megítélését megtagadni tételes törvényeink intézkedése következtében nem lehet.

Dr. Rakovszky Menyhért.

A csődtömeggondnok szegényjoga. A csődtömeggondnokok igen gyakran vannak abban a helyzetben, hogy mint felperesek aktív pereket kénytelenek folyamatba tenni oly esetben is, midőn a csődvagyonból még a készkiadásokra sincsen fedezet.

Igen sok esetben előfordul ugyanis, hogy a követeléseken kívül más csődvagyon sincsen, úgyhogy ilyenkor a tömeggondnok a tetemes bélyegköltséget és ítéleti illetéket a sajátjából előlegezni s ha a per elveszett vagy a követelés nem hajtható be, akkor azt a sajátjából végleg is megfizetni tartozik.

A bíróságok joggyakorlata ezen kérdésben nagyon is divergáló. Egyik bíróság megadja, a másik pedig nem engedélyezi a tömeggondnoknak a szegényjogon való perlés jogkedvezményét.

Igy a budapesti Tábla VII. P. 4305/1926. sz. határozata megadta a tömeggondnoknak a szegényjogot, míg pl. a budapesti kir. Törvényszék 22. Pf. 14036—3/1926. sz. végzésével nem adta meg a szegényjogon való perlésnek a jogkedvezményét a tömeggondnok részére.

Akik nem adják meg a szegényjogot, rendszeren azzal érvelnek, hogy ha nincs vagyon, akkor a csőd beszüntetendő. Ez azonban tévedés, mert ha a követelésen kívül nincs más csődvagyon, de követelés van, akkor nem lehet azt mondani, hogy egyáltalában sincsen csődvagyon.

Ilyen esetben és ilyen magyarázattal nemcsak a tömeggondnoknak, de senkinek sem lehetne megadni a szegényjogon való perelhetőség jogkedvezményét, mert a szegényjogon perelőknek vagyonuk sincsen, csak követelésre gondolják magukat jogosultsággal bírónak. Már pedig, akinek vagyona sincsen, de követelése van, annak meg kell adni a szegényjogot.

Akik megtagadják a tömeggondnoktól a szegényjogot, azt is szokták érvelni felhozni, hogy a tömeggondnokság elvállalásakor a tömeggondnoknak szabad választási joga volt a tekintetben, hogy elvállalja-e a tömeggondnokságot és különben is az eljárás költségei tekintetében biztosíthatja magát.

Ez egyik sem komoly érv.

A tömeggondnokság visszautasítása rossz vért szül a bíróságnál. Az eljárási költségeket sem lehet mindig biztosítani, mert ha hivatalból nyitják meg a csődöt, ami nem sikerült kényszerűesség után rendszerint bekövetkezik, ekkor nincs az a csődöt kérő hitelező, akitől az eljárási költséget előre kérni lehetne.

Kétségtelen, hogy a csődhitelezők érdekein kívül ügyvédi érdekek is az, hogy a tömeggondnoknak, ha nincs a követelésen kívül más csődvagyon, joga legyen bélyeg nélkül perelni.

Dr. Oscarth Ferenc.

„**Bennefoglaltatik**” a valorizációs kérelem (esetleg pláne : a kifejezetten nem is támasztott pénzbenmarasztalási kérelem + a valorizációs petitum) a felperes egyébfajta, teljesíthetetlennek talált kérelmében. Ezzel az expedienssel gyakran élnek bíróságaink, elérvén nemcsak azt, ami a bíróságnak fontos : hogy ne legyen egy per helyett kettő, hanem segítvén a felperesen és az anyagi igazságon is. Mert máskülönben az első perben a felperest teljesen el kellene utasítani, rajta maradna a per költsége és csak további több éves perlekedés után vihathná ki a maga igazát, ha ugyan valahogyan végleg el nem rontotta perjogilag (per rem judicatum) a dolgát és ha ugyan bírnia még idővel, pénzzel, idegekkel. A magunk részéről igen szerencsésnek találjuk ennek a perjogi büvös igének minél szélesebb körben való, liberális alkalmazását. A döntvénytárakból ujabban a következő sorozatot emeljük ki : Bennefoglaltatik a csehkorona iránti kérelemben a magyar pénzben, valorizáltan marasztalásra menő kérelem (Curia, VI. 223/1926, 1926. VI. 15., PD. 1927. 44.) ; a teljesítési keresetben az előleg valorizált visszatérítésére való követelés (VII. 5454/1925, 1926. II. 23, HT. 1927. 7.) ; a másodsorban kért kártérítésben a vételár valorizált visszafizetésére irányuló petitum (VI. 7460/1925, 1926. X. 27., PD. 1927. 10.) ; a köteles rész természetbeni igénylésében az annak, még pedig valorizáltan, pénzbeli megítélésére menő kérelem (I. 8103/1926, 1927. IV. 1, MD. 56. ; I. 305/1926, 1927. IV. 20, JH. 829.) ; sőt bennefoglaltatik a régi koronapetitumban a (régii perrend miatt nem támaszthatott) valorizációs petitum is (Rp. II. 6171 és 6172/1926, 1927. III. 2., Ptjt. 1927, 68.) ; és bennefoglaltatott, legalább is in concreto, az „eredeti érvénytelenség” címén (igy mondta a fél, helyesen : gazdasági lehetetlenülés miatti) ügylet-megtámadásban a vételár valorizált megfizetésének igénye (V. 1981/1926, 1927. III. 11., JH. 637.). Mindez esetekben inkább a gazdasági és igazságságai mérlegelés látja azt, amit megadtak, bennefoglaltanak abban a másvalamiben, amit kértek ; logikailag nem minus-a egyik a másiknak, mint plus-nak, de érték szerint igen. És ez a döntő szempont. (En passant : ugyanezért gyengül egyre, szemünk láttára, az a tétel is, hogy beszámítani csak egyneműeket lehet. De erről máskor.) Mindaddig he'yes megadni felperesnek a bár másfajta megadhatót, amíg utóbbi értékben meg nem haladja az általa helytelenül konstruált petitumot. Ebből a szempontból tévesnek vélem s az imént felsoroltak szellemével elentétesnek, azt a döntést (V. 4048/1926., 1927. VI. 2., JH. 1259.), hogy az ügylet „hatálytalantása” végetti felebbezés nem foglalná magában az (alternative kért és elsőfokon részben megadott vételárvalorizáció felemelésének petitumát is. Ha t. i. az eladó megkapná a hatálytalantást, ezzel együttjárna a vétel tárgyának in natura restituálása, ami pedig a fentiek szerint „magában foglalná” mint „kevesebbet” a vételár szélesleges valorizációját is. (Ez utóbbi eset gazdaságilag teljesen kongruensnek látszik a fentebbi, ellenkező irányban eldöntött JH. 637-belivel.)

b. gy.

A részvalorizáció technikájához. Mit jelent az voltaképpen, hogy „x %-ban” valorizálni ? Mert t. i. részvalorizációnál kétségelt jelenthet (míg ha $x = 100$, vagyis : teljes valorizációnál nincs többértelműség). Jelentheti ugyanis (I.) a teszem 20 %-os átértékelés azt, hogy 20 %-át adják meg az egész eredeti belértéknek, vagyis : 20 %-át az eredeti névértéknek + 20 %-át a valutadifferenciának. Másfelől (II.) jelentheti azt is, hogy a 20 % pusztán a „valutaromlásból eredt kárra” értetik, mert hiszen csak ezt kell (állítólag) „megosztani” : így érteve pedig kapná a hitelező 100 %-át az eredeti névértéknek + 20 %-át a valutadifferenciának. Technikailag az (I.) variánsra vezet az olyan marasztalási formula, hogy „fizese-